

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ในคดีอาญาของศาลอาญา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

สรุปข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๒๔๕/๒๕๕๓ หมายเลขแดงที่ ๑๓๗๑/๒๕๕๓ ของศาลอาญา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ หรือไม่ ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ ดังนี้

๑. นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสุทัศน์ เงินหมื่น ที่ ๑ นายบัณฑิต รัชตะนันท์ ที่ ๒ นายปัญญา ถนอมรอด ที่ ๓ เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ในข้อหาหรือความผิดฐานช่องโง่ และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๒๑๐ วรรคสอง มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๑ ตามฟ้องกล่าวอ้างว่า จำเลยที่ ๑ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจและหน้าที่จัดการสอบสวน พิจารณา ดำเนินการสอบสวน และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและสอบสวนทางวินัยข้าราชการตุลาการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ จำเลยที่ ๒ เป็นเลขานุการส่งเสริมงานตุลาการ และเป็นรองปลัดกระทรวงยุติธรรมในขณะเกิดเหตุคดีนี้ เป็นเจ้าพนักงานอำนาจและหน้าที่สั่งและดำเนินการสอบสวนข้าราชการตุลาการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ จำเลยที่ ๓ เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชน ฯ ในศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เป็นเจ้าพนักงานที่จำเลยที่ ๑ แต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีที่น่าายประมาณ ตียะไพบุลย์สิน มีหนังสือร้องเรียนกล่าวหาว่า

โจทก์ให้สัมภพณ์หนังสือพิมพ์ใส่ความนายประมาธ ตียะไพบุลย์สิน จำเลยที่ ๑ มีอำนาจและหน้าที่สอบสวนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ จำเลยที่ ๑ กลับแก่งตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ โดยกล่าวหาว่าโจทก์ให้สัมภพณ์หนังสือพิมพ์กรณีคดีอริบดีและรองอริบดีบังคับคดี ทำหนังสือถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดชัยบุรี ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียม การบังคับคดีฝ่าฝืนระเบียบกระทรวงยุติธรรม และสิ่งไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม เจ้าพนักงานบังคับคดีร้อยละ ๕ ของจำนวนเงินที่ขายทอดตลาดที่ดินได้ ๘๕๗ ล้านบาท เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการบังคับคดีที่มีข้อครหาว่ามีผู้เกี่ยวข้องให้เงินมูลนิธิประมาณ ชั้นชื่อ ๒ ล้านบาท เป็นการใส่ความนายประมาธ ตียะไพบุลย์สิน ทำให้นายประมาธ ตียะไพบุลย์สิน ได้รับความเสียหายอัน “อาจ” เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยจำเลยทั้งสามกับพวกรู้อยู่แล้วว่าจำเลยที่ ๑ ไม่มีอำนาจและฝ่าฝืนพระราชบัญญัติข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๖๓ เพราะข้อกล่าวหาที่จำเลยทั้งสามกับพวกนำมาอ้างดังกล่าวได้เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๐ ส่วนจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ไม่สอบสวนพยานหลักฐานสำคัญให้ครบถ้วนเพื่อกลับแก่งตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ และจำเลยที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแอบอ้างอาศัยตำแหน่งกลับแก่งตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ ๑๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๓ โดยไม่มีอำนาจ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่สุจริต ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ เหตุเกิดที่กระทรวงยุติธรรม แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๒. ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้ว มีคำสั่งว่า ความผิดฐานช่องโง่เป็นการกระทำความผิดต่อรัฐ ไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือส่วนได้เสียของโจทก์โดยตรง โจทก์จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) ไม่มีอำนาจฟ้อง ให้ยกฟ้อง สำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องปรากฏว่า จำเลยที่ ๑ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นตัวการหรือผู้ใช้ให้จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดในข้อหาดังกล่าว จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จะพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) (๒) ศาลชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจรับคดีในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงไม่รับฟ้องในข้อหาดังกล่าว

๓. โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

๔. โจทก์ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาในศาลชั้นต้นพิเคราะห์เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้น เป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกา โดยฎีกาของโจทก์ ขอให้ศาลฎีกาพิจารณา พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับฟ้องโจทก์ทุกข้อหา และโจทก์ได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และ มาตรา ๒๕ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘ ซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิไว้ ทำให้ผู้เสียหายในคดีอาญา ซึ่งเคยมีสิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ต้องเสียสิทธิ ไม่มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ต่อศาล อำนาจฟ้องคดีอาญาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของผู้เสียหายในคดีอาญาที่รัฐธรรมนูญรับรอง และคุ้มครองไว้ และขอให้ส่งคำร้องดังกล่าวไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๕. ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว มีคำสั่งว่า เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องเข้ามาว่า พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕ และไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็น ของโจทก์ดังกล่าวตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัย ของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่น ของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๕ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้กระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๕ “ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทบความผิดทางอาญาตาม (๑)

ฯลฯ”

ประเด็นการวินิจฉัย

ตามคำร้องมีประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๕ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในหมวดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา ๒๗ บัญญัติให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล

และองค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ บัญญัติเป็นหลักการไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กฎหมายที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นอกจากจะมีเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแล้ว ยังมุ่งที่จะให้มีการดำเนินการเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในหมวด ๑๐ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๓๐๘ มีสาระสำคัญว่า ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่า ร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา บทบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลดังกล่าวหรือบุคคลอื่น เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนด้วย และมาตรา ๓๐๘ มีสาระสำคัญว่า ผู้เสียหายจากการกระทำตามมาตรา ๓๐๘ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อยื่นฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การที่รัฐธรรมนูญกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการเฉพาะ เพราะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอิทธิพลในทางการเมือง ทำให้องค์กรที่มีอำนาจในการดำเนินคดี ทั้งการสอบสวน การฟ้องร้อง อาจเกิดความเกรงกลัวต่ออิทธิพลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น เป็นผลให้การดำเนินคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มักไม่ค่อยได้ผลไม่อาจนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้เสียหายจากการกระทำตามมาตรา ๓๐๘ ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งรัฐธรรมนูญจัดตั้งขึ้นและกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการกำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดี เป็นอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก็เพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวข้างต้น

๒. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๕ บัญญัติให้การยื่นคำร้องของผู้เสียหายจากการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๒ บัญญัติให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้น โดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าว และรัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ขึ้นใช้บังคับตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นดังกล่าวได้บัญญัติรองรับสิทธิในการยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การฟ้องคดีต่อศาล เขตอำนาจ และวิธีพิจารณาคดีอาญาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องมีสาระสำคัญ คือ

๒.๑ การยื่นคำร้องของผู้เสียหาย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ในหมวด ๖ ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๓๐๘ ของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) คำร้องต้องระบุข้อกล่าวหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดตามข้อกล่าวหา ความเสียหายที่ได้รับพร้อมพยานหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำร้องถูกต้องและครบถ้วนแล้ว กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

๒.๒ การฟ้องคดีต่อศาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๕ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ในหมวด ๖ กำหนดว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลความผิด ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป แต่ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป

๒.๓ เขตอำนาจและวิธีพิจารณาคดีอาญาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยเฉพาะคดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่น รวมทั้งคดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลดังกล่าว หรือบุคคลอื่น เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวข้างต้น กฎหมายกำหนดเงื่อนไขให้ประธาน ป.ป.ช. ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสิบสี่วัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล และให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่อง กฎหมายกำหนดให้ศาลดำเนินการสอบสวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปทุกวันทำการจนกว่าจะเสร็จ การพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ สำหรับผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ ได้แก่ อัยการสูงสุด และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีอัยการสูงสุดเห็นว่าเรื่องที่ ประธาน ป.ป.ช. ส่งมาเพื่อฟ้องยังมีข้อไม่สมบูรณ์และไม่อาจหาข้อยุติได้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๑๑

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) แล้ว เห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในความผิดตามที่กฎหมายกำหนดต้องได้รับการพิจารณาและพิพากษาโดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นในรัฐธรรมนูญ

ฉบับปัจจุบัน คำพิพากษาและคำสั่งของศาลเป็นที่สุด ซึ่งเป็นผลให้คดีดังกล่าวได้รับการพิจารณาโดยศาลที่ตั้งขึ้นและมีวิธีการพิจารณาคดีเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเพื่อให้กระบวนการสอบสวนก่อนฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิต้องถูกแทรกแซงโดยอิทธิพลทางการเมือง จึงกำหนดให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งรัฐธรรมนูญตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบบุคคลใช้อำนาจรัฐ โดยเฉพาะ และกำหนดให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ยื่นฟ้องคดีต่อศาล และเมื่อพิจารณาสีทธิผู้เสียหายก็ได้ถูกจำกัดแต่อย่างใด เพราะผู้เสียหายยังมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีหลักประกันที่จะไม่ถูกแทรกแซงจากอิทธิพลทางการเมืองได้ดีกว่าการร้องทุกข์ตามวิธีการในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนสิทธิฟ้องคดีแม้กำหนดให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด โดยผู้เสียหายไม่มีสิทธิฟ้องคดีอาญาดังเช่นที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ตาม แต่เมื่อพิจารณากระบวนการในการดำเนินคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว เห็นว่าให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ ได้ดีกว่าผู้เสียหายยื่นฟ้องคดีด้วยตนเองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการฟ้องเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะฐานความผิดที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ เท่านั้น สำหรับการกระทำความผิดอาญาในฐานความผิดอื่น นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ ก็ยังคงต้องฟ้องร้องและดำเนินคดีต่อศาลอาญาเช่นเดิม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕ (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ซึ่งเป็นบทบัญญัติหลักการทั่วไปที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามที่ได้มีบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งโดยชัดแจ้งและโดยปริยาย รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง โดยบทบัญญัติมาตรา ๒๗ มิได้มีข้อความใดที่รับรองสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบทบัญญัติอยู่ในมาตราอื่น ๆ ของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว จึงไม่อาจโต้แย้งว่า บทบัญญัติกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ (๑) และ (๒) ไม่ขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

นายพัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ